

Postprint Version	1.0
Journal website	http://www.de-eerstelijns.nl/over-de-eerstelijns/
Pubmed link	
DOI	

This is a NIVEL certified Post Print, more info at <http://www.nivel.eu>

NIVEL Zorgregistraties: Koppeling data huisartsen en eerstelijnspsychologen

MARIJN PRINS, PETER VERHAAK, ROBERT VERHEIJ NAMENS DE PROJECTGROEP NIVEL ZORGREGISTRATIES EERSTE LIJN

De eerstelijns GGZ (geestelijke gezondheidszorg) is volop in ontwikkeling. Doordat de uitgaven in de gehele GGZ de afgelopen tien jaar meer dan verdubbeld zijn (Trimbos instituut, 2010) heeft het landelijke beleid zich gericht op het versterken van de eerstelijns GGZ om onnodige verwijzingen naar de duurdere tweede lijn te minimaliseren. Daarom wordt de eerstelijns GGZ momenteel omgevormd tot basis-GGZ. Hier levert de huisarts, bijgestaan door de praktijkondersteuner GGZ, de basiszorg met vraagverheldering van psychische symptomen en andere aanwijzingen voor psychische stoornissen. Voor mensen met een psychische stoornis die niet complex is, is de generalistische GGZ beschikbaar, die onder andere door eerstelijnspsychologen geleverd kan worden. Pas wanneer er sprake is van ernstige of complexe aandoeningen zal worden verwezen naar de tweede lijn.

ZORGREGISTRATIES HUISARTSEN

Binnen de verschillende Zorgregistraties van het NIVEL worden al jaren op routinematige wijze gegevens verzameld van onder andere huisartsen en eerstelijnspsychologen over de zorg die zij leveren aan hun patiënten en cliënten. Dit gebeurt in samenwerking met de beroepsgroepen en beroepsverenigingen. Het netwerk van huisartsen bestond tot voor kort uit zo'n 130 huisartsenpraktijken, maar wordt momenteel uitgebreid. Het netwerk van eerstelijnspsychologen bestaat uit zo'n 650 eerstelijnspsychologen, die lid zijn van de Landelijke Vereniging voor Eerstelijnspsychologen. Onderzoek met gegevens van huisartsregistraties van de jaren 2004 t/m 2008 (Verhaak e.a., 2012) laat zien dat ruim tweederde deel van de patiënten dat de huisarts bezoekt in verband met psychische klachten of aandoeningen, behandeld wordt met medicatie. Voorts heeft 20 procent minimaal vijf contacten waarbij aandacht is voor de psychische problematiek, terwijl dertien procent wordt verwezen, vooral naar de gespecialiseerde GGZ.

ZORGREGISTRATIES EERSTELIJNSPSYCHOLOGEN

Onderzoek met gegevens van zorgregistraties van eerstelijnspsychologen (Prins e.a., 2012) toont aan dat mensen die uit eigen beweging hulp bij een eerstelijnspsycholoog zoeken, een speciële groep vormen: ze zijn vaker hoger opgeleid en hebben vaker relatieproblemen dan mensen die op initiatief van de huisarts komen. Tot op heden zijn de gegevens van deze twee zorgregistraties alleen nog naast elkaar gelegd en kon niet worden bekeken welke huisartsenzorg vooraf

ging of volgde na een behandeling bij de eerstelijnspsycholoog. Het opzetten van een geïntegreerd eerstelijns netwerk, waar het NIVEL momenteel aan werkt, heeft als doel om patiënten wél echt door de gehele eerste lijn heen te kunnen volgen.

NETWERKEN KOPPELEN

Als ‘pilot’ is onderzocht hoeveel mensen uit het netwerk van eerstelijnspsychologen terug te vinden zijn in het netwerk van huisartsen. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) was hier de ‘trusted third party’, die het op basis van geboortedatum, geslacht en postcode mogelijk maakte om patiënten van deze twee netwerken aan elkaar te koppelen. De privacy van patiënten en zorgverleners bleef hierbij gewaarborgd. Er bleken in het jaar 2009 1356 patiënten terug te vinden in zowel het netwerk van huisartsen als dat van eerstelijnspsychologen. Deze ‘gekoppelde’ patiënten waren afkomstig van 322 eerstelijnspsychologen en 116 huisartsenpraktijken, ongeveer de helft van alle eerstelijnspsychologen en 90% van alle huisartsenpraktijken in de netwerken. Van alle ingeschreven huisartspatiënten in 2009 bleek 0,35% in hetzelfde jaar ook te zijn behandeld door een eerstelijnspsycholoog. Dit is waarschijnlijk een onderschatting omdat mensen ook kunnen zijn behandeld door eerstelijnspsychologen die niet in het netwerk zitten.

INVLOED OP BEZOEK HUISARTS?

Het meest interessant is om nu verder te kijken naar de zorg die beide zorgverleners aan dezelfde patiënten- groep hebben verleend, om te zien welke zorg zij hebben gekregen van de huisarts voordat de behandeling bij de eerstelijnspsycholoog startte en nadat deze is afgesloten. Op deze manier kan inzichtelijk worden gemaakt of een behandeling door een eerstelijnspsycholoog invloed heeft op bijvoorbeeld het aantal keer dat mensen de huisarts bezoeken en of mensen hun psychosociale problemen ook aan de huisarts presenteren of dat ze juist met vage (lichamelijke) klachten komen. Deze en vele andere vragen zullen binnenkort kunnen worden beantwoord met de NIVEL Zorgregistraties eerste lijn.

LITERATUUR

- Trimbos-instituut. Trendrapportage GGZ 2010. Deel 1 Organisatie, structuur en Inanciering. Utrecht: 2010.
- Prins MA, Verhaak PFM, Smit EH, Verheij RA. De positie van de eerstelijnspsycholoog in de eerstelijns-ggz. Huisarts en Wetenschap 2012; 55(4): 146-150.
- Verhaak PFM, van Dijk CE, Nuijen J, Verheij RA, Schellevis FG. Mental health care as delivered by Dutch general practitioners between 2004 and 2008. Scandinavian Journal of Primary Health Care 2012; 30: 156-162.